Från: [redacted]
Skickat: Sun, 29 Sep 2024 18:09:45 +0100
Till: "Region Funk Stockholm" <kontakt@regionstockholm.se>; "RLK Funk Registrator" <registrator.rlk@regionstockholm.se>
Ämne: Remissvar över RUFS 2060 Yttrande över RUFS 2060 Dnr RS2024-0344
Bilagor: DVÄF RUFS 2060 remissvar Dnr RS2024-0344.pdf, DVÄF 2024 RUFS 2060 Remissyttrande Villamiljögruppen ver 6.pdf, DVÄF 2021 Marken i Danderyd är väl utnyttjad pdf.pdf, DVÄF Översiktsplan granskning version 2022.pdf, Bilaga åldersfördelning av Danderyds befolkning 10-årsintervall.pdf

Dnr RS2024-0344, RUFS 2060

Registrator.rlk@regionstockholm.se
kontakt@regionstockholm.se

Remissvar över RUFS 2060: Yttrande över ”Ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Samrådsförslag April 2024”. Dnr RS2024-0344.

RUFS 2060 har rönt föga uppmärksamhet bland allmänhet och i media. Vi har sett mycket liten information. ej heller debattartiklar. Vi har inte heller inbjudits till samråd i någon form, varken från regionen eller från kommunen. Kommunstyrelsen i Danderyd kommer att ta sitt beslut om yttrande på remisstidens sista dag. Kommunstyrelsens yttrande har varit tillgängligt för allmänheten en vecka innan. Vi saknar den allmänna debatten, som kan vara nog så kritisk men väl så kreativ. Vi saknar alltså medborgarinflytandet och yrkar därför att vi kontinuerligt får delta i det fortsatta arbetet genom att få lättillgänglig och saklig information samt inbjudas till informations- och frågestunder och få möjlighet att inkomma med våra synpunkter såväl skriftligt som muntligt.

Danderyds Villaägareförening instämmer i bifogat remissyttrande från Villamiljögruppen, Villaägarnas nätverk för goda villasamhällen: Remissyttrande Dnr RS2024-0344, RUFS 2060.

Vi ställer oss frågande till att regionen ständigt skall växa. Är störst alltid bäst? Kanske är det nu andra regioner som skall växa. Är det kanske andra kvaliteter vi vill värna? Paradoxalt nog tenderar ökad täthet riskera i ökad ensamhet, isolering, kriminalitet…. Den befolkningsökning som talade om en inflyttning med 2 bussar per dag, gäller inte längre. Befolkningen i Sverige minskar i stället. Vi förstår inte hur man räknat behovet. Är det inte snarare så att bostäderna är orimligt dyra för gemene man? Bygger vi, eller har vi redan byggt Babels torn?

Vi vill ta till vara villaägandets och villaboendets kvaliteter? Integritet, eget bestämmande, vackra och praktiska hus, luftiga, vilsamma och vackra miljöer, grönska och öppna vyer……. Med ökat byggande skapas trängre samhällen som kräver komplicerad och dyr infrastruktur, och detta speciellt i det vackra Stockholmsområdet med sina vattenytor, stränder och sjöar med broar och djupa tunnelförläggningar. Stockholm är för vackert för att förtätas!

Sverige har en landyta på 407 000 kvadratkilometer, varav 69 % skogsmark, 8 % jordbruksmark och 3 % bebyggd mark. Resten (20%) är naturlig gräsbevuxen mark, öppen myr, berg i dagen och övrig mark samt täkter och gruvområden, golfbanor och skidpistar (SCB 2020-10-15). Statistiken är något gammal,

men några dramatiska förändringar torde inte vara att förvänta. Vi ser gärna en uppdatering av statistiken.

Endast 3% av Sveriges yta består alltså av bebyggd mark. Av den bebyggda marken används 43 % till infrastruktur för transporter som vägar, järnvägar och flygplatser, 38 % används till bostäder och 19 % till industrier, lokaler för handel och tekniska anläggningar etc. Det finns alltså mark i Sverige att bygga på! Vi behöver inte förtäta in absurdum!

I övrigt begränsar vi oss till frågor som rör Danderyd specifikt. Vi bifogar våra yttranden ”Danderyd har tagit sitt ansvar. Marken i Danderyd är väl utnyttjad”, daterad 14 januari 2021, och ”Översiktsplan granskning” daterad 7 februari 2022, med tillhörande befolkningsstatistik ”åldersfördelning av Danderyds befolkning 10-årsintervall”.

Marken i Danderyd är väl utnyttjad

Danderyd är till sin yta landets femte minsta kommun och starkt präglat som villasamhälle allt sedan förrförra sekelskiftet. Danderyd är på grund av sin villakaraktär och gröna struktur en attraktiv kommun att bo i. Danderyd kommer på andra plats efter Stockholm med mest bebyggd mark per landyta i landet (Stockholm 55%, Danderyd 53 %). Danderyd tävlar med Täby (staden på landet) om tionde plats vad gäller antal lägenheter per markyta, likaså antal boende per markyta. Ökar vi byggandet förlorar kommunen sin attraktionskraft som villasamhälle. Ett ökat byggande ger bara marginella effekter på behovet av byggande i landet ifall vi inte helt skall förstöra Danderyds karaktär av villasamhälle.

Befolkning, demografi

Befolkningen i Danderyd har stadigt ökat, dock med en viss marginell dipp efter toppen vid flyktingmottagandet fram till 2015.

Grovt räknat består Danderyds invånare till ca 30 % barn och unga, ca 55 % i arbetsför ålder och ca 15 % äldre. Danderyd har en frisk och välmående befolkning, med ett skatteunderlag per capita som är högst i landet. Skräckscenariet att antalet barn minskar i kommunen måste modifieras. Visserligen minskar antalet barn i lägre ålder, men det kompenseras av att det flyttar in fler barn i högre ålder. Kanske inte så svårt att förstå att unga familjer är ute i världen och skaffar sig kunskaper och erfarenheter och flyttar till kommunen när familjen stabiliserat sig och ekonomin tillåter. Ofta sker det när barnen börjar skolan.

Störningar, problem, förbättringsmöjligheter

Danderyd är en attraktiv kommun med en välmående befolkning. Närheten till storstaden ger möjlighet till attraktiva arbetstillfällen och goda försörjningsmöjligheter, men närheten till storstaden ger också problem i form av miljöstörningar. Genomfartstrafiken genom kommunen är ett gissel. Buller, avgaser, partiklar från våra genomfartsleder är omfattande och drabbar en stor del av kommunen. E18 (statlig väg) delar kommunen i två delar, likaså Roslagsbanan (regionen). Tunnelförläggning skulle kunna skapa möjligheter till viss attraktiv bebyggelse i stället. Vi värnar om god turtäthet på tunnelbana, Roslagsbana och lokalbussar samt att behålla samtliga stationer i kommunen. Vi beklagar (protesterar emot) att Östra Station skall försvinna. Vårt förslag var att den loop, som i nuvarande beslut planeras, skulle kunna dras längre öster/söderut så att den korsar under tunnelbanan vid Tekniska högskolan för att möjliggöra en station för omstigning där. Det är många Danderydsbor som valt att bo i Danderyd just på grund av närheten till Tekniska Högskolan och andra attraktiva arbetsplatser där.

Vi vill värna om villasamhällets kvaliteter. Integritet, självbestämmande, vackra, praktiska hus, gröna trädgårdar, sunda och hälsosamma miljöer fria från buller, avgaser, damm och partiklar, gröna stråk, giftfri miljö, god grannsamverkan, god tillgänglighet, god kollektivtrafik etc.

Vi förbehåller oss rätten att komma in med kompletteringar och synpunkter och önskar få kontinuerlig uppdatering om ärendets gång.

Danderyd, den 28 september 2024

Vänligen

Danderyds Villaägareförening/[redacted]

[redacted]

villaägarna
Danderyds Villaägareförening

Dnr RS2024-0344, RUFS 2060

Registrator.rlk@regionstockholm.se
kontakt@regionstockholm.se

Remissvar över RUFS 2060: Yttrande över ”Ny regional utvecklingsplan för Stockholmsregionen. Samrådsförslag April 2024”. Dnr RS2024-0344.

RUFS 2060 har rönt föga uppmärksamhet bland allmänhet och i media. Vi har sett mycket liten information. ej heller debattartiklar. Vi har inte heller inbjudits till samråd i någon form, varken från regionen eller från kommunen. Kommunstyrelsen i Danderyd kommer att ta sitt beslut om yttrande på remisstidens sista dag. Kommunstyrelsens yttrande har varit tillgängligt för allmänheten en vecka innan. Vi saknar den allmänna debatten, som kan vara nog så kritisk men väl så kreativ. Vi saknar alltså medborgarinflytandet och yrkar därför att vi kontinuerligt får delta i det fortsatta arbetet genom att få lättillgänglig och saklig information samt inbjudas till informations- och frågestunder och få möjlighet att inkomma med våra synpunkter såväl skriftligt som muntligt.

Danderyds Villaägareförening instämmer i bifogat remissyttrande från Villamiljögruppen, Villaägarnas nätverk för goda villasamhällen: Remissyttrande Dnr RS2024-0344, RUFS 2060.

Vi ställer oss frågande till att regionen ständigt skall växa. Är störst alltid bäst? Kanske är det nu andra regioner som skall växa. Är det kanske andra kvaliteter vi vill värna? Paradoxalt nog tenderar ökad täthet riskera i ökad ensamhet, isolering, kriminalitet…. Den befolkningsökning som talade om en inflyttning med 2 bussar per dag, gäller inte längre. Befolkningen i Sverige minskar i stället. Vi förstår inte hur man räknat behovet. Är det inte snarare så att bostäderna är orimligt dyra för gemene man? Bygger vi, eller har vi redan byggt Babels torn?

Vi vill ta till vara villaägandets och villaboendets kvaliteter? Integritet, eget bestämmande, vackra och praktiska hus, luftiga, vilsamma och vackra miljöer, grönska och öppna vyer……. Med ökat byggande skapas trängre samhällen som kräver komplicerad och dyr infrastruktur, och detta speciellt i det vackra Stockholmsområdet med sina vattenytor, stränder och sjöar med broar och djupa tunnelförläggningar. Stockholm är för vackert för att förtätas!

Sverige har en landyta på 407 000 kvadratkilometer, varav 69 % skogsmark, 8 % jordbruksmark och 3 % bebyggd mark. Resten (20%) är naturlig gräsbevuxen mark, öppen myr, berg i dagen och övrig mark samt täkter och gruvområden, golfbanor och skidpistar (SCB 2020-10-15). Statistiken är något gammal, men några dramatiska förändringar torde inte vara att förvänta. Vi ser gärna en uppdatering av statistiken.

Endast 3% av Sveriges yta består alltså av bebyggd mark. Av den bebyggda marken används 43 % till infrastruktur för transporter som vägar, järnvägar och flygplatser, 38 % används till bostäder och 19 % till industrier, lokaler för handel och tekniska anläggningar etc. Det finns alltså mark i Sverige att bygga på! Vi behöver inte förtäta in absurdum!

I övrigt begränsar vi oss till frågor som rör Danderyd specifikt. Vi bifogar våra yttranden ”Danderyd har tagit sitt ansvar. Marken i Danderyd är väl utnyttjad”, daterad 14 januari 2021, och ”Översiktsplan granskning” daterad 7 februari 2022, med tillhörande befolkningsstatistik ”åldersfördelning av Danderyds befolkning 10-årsintervall”.

Marken i Danderyd är väl utnyttjad

Danderyd är till sin yta landets femte minsta kommun och starkt präglat som villasamhälle allt sedan förrförra sekelskiftet. Danderyd är på grund av sin villakaraktär och gröna struktur en attraktiv kommun att bo i. Danderyd kommer på andra plats efter Stockholm med mest bebyggd mark per landyta i landet (Stockholm 55%, Danderyd 53 %). Danderyd tävlar med Täby (staden på landet) om tionde plats vad gäller antal lägenheter per markyta, likaså antal boende per markyta. Ökar vi byggandet förlorar kommunen sin attraktionskraft som villasamhälle. Ett ökat byggande ger bara marginella effekter på behovet av byggande i landet ifall vi inte helt skall förstöra Danderyds karaktär av villasamhälle.

Befolkning, demografi

Befolkningen i Danderyd har stadigt ökat, dock med en viss marginell dipp efter toppen vid flyktingmottagandet fram till 2015.

Grovt räknat består Danderyds invånare till ca 30 % barn och unga, ca 55 % i arbetsför ålder och ca 15 % äldre. Danderyd har en frisk och välmående befolkning, med ett skatteunderlag per capita som är högst i landet. Skräckscenariet att antalet barn minskar i kommunen måste modifieras. Visserligen minskar antalet barn i lägre ålder, men det kompenseras av att det flyttar in fler barn i högre ålder. Kanske inte så svårt att förstå att unga familjer är ute i världen och skaffar sig kunskaper och erfarenheter och flyttar till kommunen när familjen stabiliserat sig och ekonomin tillåter. Ofta sker det när barnen börjar skolan.

Störningar, problem, förbättringsmöjligheter

Danderyd är en attraktiv kommun med en välmående befolkning. Närheten till storstaden ger möjlighet till attraktiva arbetstillfällen och goda försörjningsmöjligheter, men närheten till storstaden ger också problem i form av miljöstörningar. Genomfartstrafiken genom kommunen är ett gissel. Buller, avgaser, partiklar från våra genomfartsleder är omfattande och drabbar en stor del av kommunen. E18 (statlig väg) delar kommunen i två delar, likaså Roslagsbanan (regionen). Tunnelförläggning skulle kunna skapa möjligheter till viss attraktiv bebyggelse i stället. Vi värnar om god turtäthet på tunnelbana, Roslagsbana och lokalbussar samt att behålla samtliga stationer i kommunen. Vi beklagar (protesterar emot) att Östra Station skall försvinna. Vårt förslag var att den loop, som i nuvarande beslut planeras, skulle kunna dras längre öster/söderut så att den korsar under tunnelbanan vid Tekniska högskolan för att möjliggöra en station för omstigning där. Det är många Danderydsbor som valt att bo i Danderyd just på grund av närheten till Tekniska Högskolan och andra attraktiva arbetsplatser där.

Vi vill värna om villasamhällets kvaliteter. Integritet, självbestämmande, vackra, praktiska hus, gröna trädgårdar, sunda och hälsosamma miljöer fria från buller, avgaser, damm och partiklar, gröna stråk, giftfri miljö, god grannsamverkan, god tillgänglighet, god kollektivtrafik etc.

Vi förbehåller oss rätten att komma in med kompletteringar och synpunkter och önskar få kontinuerlig uppdatering om ärendets gång.

Danderyd, den 28 september 2024

Vänligen

Danderyds Villaägareförening/Anita Enflo, ordförande

Anita Enflo, fil.dr Skiljevägen 27, 182 56 Danderyd, tel 0705 21 48 24

Skiljevägen 27
182 56 Danderyd
Tel 0705 21 48 24
e-post anita.enflo@gmail.com

Villamiljögruppen
Villaägarnas nätverk
för goda villasamhällen

registrator.rlk@regionstockholm.se

Remissyttrande Dnr RS2024-0344, RUFS 2060

En Dyster Framtid för Stockholmsregionen: Villamiljögruppens Kritik mot RUFS 2060

Villamiljögruppen, som representerar 30 villaägareföreningar i tillväxtregioner, känner en djup oro över de förslag som presenteras i samrådsversionen av RUFS 2060. Vad som först verkar vara en ambitiös vision för regionens framtid visar sig vid närmare granskning vara ett farligt vägval som riskerar att allvarligt försämra vår boendemiljö, sociala struktur och hållbarhet.

En förlorad dröm om Europas mest attraktiva storstadsregion

Samrådsversionen inleds med en grandios vision om att Stockholm ska bli Europas mest attraktiva och hållbara storstadsregion. Men när man granskar förslagen i detalj, framträder en bild av en framtid präglad av höga betongbyggnader, tät bebyggelse och en allvarlig degradering av vår livsmiljö. Förslaget om "markeffektivt boende" innebär en massiv förtätning, där höghus dominerar stadsbilden – något som enligt otaliga undersökningar är långt ifrån vad människor verkligen vill ha. Cirka 80% av befolkningen i västvärlden drömmer om att bo i villa, och ändå föreslår RUFS 2060 att vi ska förvandla våra förorter till något som påminner mer om betongdjungel än om levande, gröna bostadsområden.

En av Sveriges största attraktions krafter är vår glesa befolkning och fina natur som lockat många utlänningar till Sverige. Då lockar det inte att erbjuda ”markeffektivt boende” med mörka skuggeffekter, skövlad natur, betong och folktäta bostadsområden.

Forskning visar att småhusboendet med dess vanligtvis större ytor föder kreativa entreprenörer. Här kan den konstnärliga skapa kläddesignsverksamhet, den tekniske skaffa svets och svarv, den musikaliske spela och sjunga högt utan att störa och den med handelsgener starta upp lite försiktigt med ett lager i källaren.

En Djupt Segregerad och Otrygg Region

RUFS 2060 föreslår en bostadsutveckling som riskerar att kraftigt förvärra den sociala segregationen i Stockholmsregionen. Om det byggs allt färre småhus, så blir detta boende tillgängligt endast för en mindre elit. Om man eftersträvar god markeffektivitet, det vill säga ställer allt mindre mark till förfogande, så skjuter markpriserna i höjden, vilket drabbar de mindre bemedlade, allt färre får råd att bo, allt färre blir godkända för lån i banken och allt fler hamnar hos Kronofogden. Vi får ett ojämlikt, segregerat samhälle där många hamnar utanför, ett ojämlikt samhälle där en liten elit kan njuta av bekvämt boende, medan majoriteten pressas in i mindre attraktiva bostadsområden.

Sverige har ett stort och ökande problem med grov kriminalitet, som skapar otrygghet. Otaliga undersökningar och forskningsrapporter visar att boendeformer som inte är marknära och inte har en omedelbar närhet till grönska ökar främlingskänslan mellan de boende och bidrar till ökad kriminalitet. Detta även efter att man i forskningsrapporterna har korrigerat för socio- ekonomiska

faktorer. Detta tillsammans med den ökade segregationen leder till ett otryggt samhälle med hög kriminalitet.

Hälsa och Livskvalitet på Spel

Forskningen är tydlig: människor mår bäst när de har grönska och mark under fötterna. Bejaka villaboendets och villaägandets värden. Tillgången till grönska direkt utanför fönstret är avgörande för både mental och fysisk hälsa. Studier visar att marknära boende nära naturen ger bättre mental och fysisk hälsa, färre depressioner, snabbare återhämning efter depressioner, högre födelsevikt hos barn, snabbare inlärning och mognad hos barn och större tillit människor i mellan. Att förtäta städerna på det sätt som föreslås i RUFS 2060 kommer att leda till sämre livskvalitet och en ökad belastning på vårt redan ansträngda sjukvårdssystem.

Produktion av småhus kontra höga flerfamiljshus

- Småhus i trä ger mindre livscykelbelastning på miljön än höga flerfamiljshus i betong [KTH].
- Småhustillverkning i trä är en långt mer beprövad teknik än tillverkning av höga flerfamiljshus i trä.
- Småhus är billigare att producera än lägenheter med samma yta [SCB]
- Sedan 100 år tillbaka har man försökt industrialisera bostadsbyggandet för att minska kostnaderna och byggfelen. Det vore fel att påstå att man inte kommit någon vart på vägen för flerfamiljshusen, men resultaten är nedslående relativt 100-åriga strävanden. För småhusen däremot är industriell produktion standard.

Ska alla verkligen bo i Storstockholm?

Vi människor är en invasiv art som pressar undan både växter och djur. Vi tömmer jordens resurser till nackdel för kommande generationer. Det är vi som är det största hotet mot vår planet.

Trots detta verkar nästan alla regioner och kommuner blint jaga befolkningstillväxt! Detta är ohållbart. På vems bekostnad ska Stockholmsregionen fortsätta expandera? Är det på bekostnad av andra arter som förlorar sina livsmiljöer, eller på bekostnad av regioner som desperat behöver folk för sin egen överlevnad? Vi efterlyser en bredare och mer ansvarsfull hantering av tillväxtfrågan.

I Storstockholm är många redan frustrerade över att fler bostäder tvingas in i deras områden. Men i andra regioner välkomnar man ökad densitet. Skall vi verkligen ha befolkningstillväxt och i så fall var?

Bilen och Boendet – En Modern Syn på Framtidens Infrastruktur

På 1950-talet hyllades bilen. Efterfrågan på bilar var större än vad bilindustrin kunde tillgodose. Bilen stod för frihet och en positiv framtid.

1965 kom boken ”Unsafe at any speed” ut. Den gick till hårt angrepp mot bilen och bilismen. Den blev en storsäljare och öppnade intensiv debatt. Boken blev starten för en lång epok där några av oss blev bilfientliga.

Idag har (förhoppningsvis) både anhängare och motståndare till bilen mognat och insett att det inte handlar om för- eller emot utan om vilken bilism vi vill ha och vilken bilism vi inte vill ha. Bilen är både bra och dålig.

EU har format framtiden med det modiga beslutet att från och med år 2035 får det i EU inte säljas nya bensin eller dieselbilar. Elbilen har inga klimatpåverkande utsläpp. I lokalmiljön (lågfartsområdena) är den nästan ljudlös. Det finns inga sakliga skäl till att vara emot en bilism med elbilar i lokalsamhället.

På landsväg däremot dominerar däcksljudet. Däcksljudet från en elbil är inte lägre än för konventionella bensin och dieselbilar. På våra infartsvägar mot Stockholm har vi därtill såväl ett trängselproblem som problem med hälsovådliga partikelutsläpp från däck och asfalt vilka inte gynnas av elbilar.

Den neutrala hållningen till bilen är därför att bejaka den i lokalsamhället men begränsa den på de snabba vägarna mellan de olika lokalsamhällena och i synnerhet in och ut från Stockholm. Stockholmsregionen har en internationellt ledande position på att styra med mjuka styrmedel mot ökad kollektivtrafikandel in och ut till storstaden. Det bör vi fortsätta med och det finns utrymme att gå längre med 60 km/tim fartgräns på Stockholms infartsvägar, mer bullervallar (effektivare än bullerplank) och informationskampanj för val av de tystaste däcken på marknaden. Trängselproblemen minskade i samband med pandemin, men om de tenderar att öka igen bör trängselskatten höjas.

Dags för Omtänk – Hur man bör göra i stället

RUFS 2060 representerar en väg framåt som riskerar att leda till en segregerad, ohållbar, oattraktiv region med högre kriminalitet. Villamiljögruppen uppmanar till en radikal omprövning av förslaget. För att Stockholm ska förbli en stad där människor vill bo, leva och verka, måste vi bygga en framtid som sätter människors hälsa, trygghet och livskvalitet i centrum.

I 1900-talets början hade Stockholm en svår bostadskris. Hälften av alla familjer levde i lägenheter på ett rum med eller utan kök. Många var bostadslösa. Hyrorna hade gått i höjden på grund av omfattande bostadsspekulationer.

Detta lyckades man lösa och det beprövade receptet från den tiden håller lika bra idag:

- Förbättrade kollektiva kommunikationer ger tillgänglighet till nya markområden
- Styckning av billig mark till villatomter i såväl privat som offentlig regi
- Måttlig, men avgörande offentlig subvention av småhusbebyggelse
- Möjlighet att finansiera kontantinsatsen med egen arbetsinsats
- Möjlighet att vara sin egen byggherre för att slippa dyra mellanhänder

Trots den flerfaldigt lägre levnadsstandarden i början av 1900-talet, så möjliggjorde receptet att även arbetarklassen fick råd att skaffa sig en egen villa. Vi fick ett jämlikt, inkluderande samhälle med låg kriminalitet och hög livskvalitet. Miljöproblemen tänkte man inte på då och de var ganska stora, men har nu, mer än ett sekel senare, funnit sin lösning vad avser boende och dagliga resor.

Genom att bejaka bilen i lokalsamhället, så behöver vi inte bara bygga nära kollektiva transportnoder. En kombination av bilresor på upp till 5 km med elbil och infartsparkeringar skapar ett flexibelt, miljöanpassat system med god livskvalitet.

Sammanfattning

RUFS 2060 har väl formulerade och goda mål, men uppfyller inte något av dem. Frågan om ständig tillväxt bör hanteras mer ansvarsfullt

Villamiljögruppen
Lars Avellán, talesperson
C/O
lars.avellan@telia.com
070-460 14 28

Kommunstyrelsen i Danderyd
Box 66
182 05 Djursholm
kommunstyrelsen@danderyd.se

Nedanstående rätt så uppseendeväckande siffror har vi tagit fram under julhelgen (Källa: Statistiska Centralbyrån). Dubbelkolla gärna, så vi vet att siffrorna är korrekta.

Danderyd har tagit sitt ansvar. Marken i Danderyd är väl utnyttjad.

Danderyd hör till de tätast exploaterade kommunerna i landet, de facto ligger Danderyd på första plats vad gäller bebyggd mark med bostäder per landyta. Fördelningen mellan lägenheter i enfamiljshus (villor) och lägenheter i flerfamiljshus är tämligen jämn, men mer än 2/3 av befolkningen bor i villa. Villaboende ses som en attraktiv boendeform. Prioritera därför villabebyggelse.

Coronapandemin bromsade rejält upp arbetet med översiktsplanen. Några allmänna möten har inte blivit av och den enkät som skulle ersätta medborgarinflytandet i samrådsprocessen rönte föga gehör. Den upplevdes av många som svår att fylla i. Sammanlagt inkom endast 427 enkätformulär vid svarstidens slut den 31 augusti 2020. Med tanke på att enkäten var öppen för alla och envar och inte bara för Danderyds ca 32.000 invånare gav enkäten ett dåligt utfall och det går alltså inte att utläsa något statistiskt säkerställt resultat ur ett sådant material. Dock kan enkäten ge vissa antydningar som kan vara av intresse för det fortsatta arbetet.

Enkätsvaren, som sedan 15 december finns sammanställda på kommunens hemsida visade på stor seriositet bland svaren. Man hade verkligen satt sig in i problematiken och de flesta svaren var unika. Två osäkerheter framgick tydligt: Det ena var att det synes finnas en bred uppfattning om att man vill bevara Danderyd, som den är, men att Danderyd har en press på sig att bygga. Vad det är för press och hur mycket man måste bygga framgår inte. Den andra gäller tunnelförläggning eller inte av motorvägen, där det råder oklarhet om finansieringen och hur mycket Danderyd måste bygga vid en totalfinansiering från kommunens sida. Dessa oklarheter gör att förutsättningarna för översiktsplanen vilar på oklar grund och det hämmar därmed översiktsplanearbetet För att kunna komma igång med arbetet kan det vara skäl att ta fram vissa bakgrundsfakta (Källa: www.scb.se)

Markanvändning – endast en liten del av Sveriges yta används till bostäder:

Sverige har en landyta på 407 000 km², varav 69% är skogsmark, 8% jordbruksmark och 3 % bebyggd mark. Resten (20%) är naturlig gräsbevuxen mark, öppen myr, berg i dagen och övrig mark samt täkter och gruvområden, golfbanor och skidpistar (SCB 2015, uppdaterad 2020-10-15. Nästa femårsuppdatering (SCB 2020) förväntas om någon månad, men några dramatiska förändringar torde inte vara att förvänta).

Endast 3 % av Sveriges yta består alltså av bebyggd mark. Av den bebyggda marken används 43% till infrastruktur för transporter som vägar, järnvägar och flygplatser, 38 % används till bostäder och 19% till industrier, lokaler för handel och tekniska anläggningar etc. Det är alltså endast 1,14 % av Sveriges totala landyta som används till bostäder!

Marken i Danderyd är väl utnyttjad

Av Sveriges 290 kommuner är Danderyd ytmässigt 5:e minsta kommun (Tabell 1) med en landyta på 26,37 km² = 2.637 hektar. Befolkningsmässigt är Danderyd 80:e största, med en befolkning på 32.857 innevånare. Det finns fler kommunen i Stockholms närområde som är befolkningsmässigt mindre än Danderyd, såsom t.ex. Ekerö (28.690), Nynäshamn (28.575), Vaxholm (12.003). Av Danderyds landyta på totalt 2.637 hektar upptas 1402 hektar av bebyggd mark varav 930 hektar av småhus, 80 hektar av flerbostadshus och 392 hektar handel, kontor, skolor, sjukhus, vägar etc. Resterande 965 hektar fördelas på jordbruk, skogar, grönområden och golfbanor.

Tabell 1. Kommuner med minst landyta (km²)

1.	Sundbyberg	8,69
2.	Burlöv	18,90
3.	Solna	19,29
4.	Öckerö	25,75
5.	**Danderyd**	**26,40**
6.	Lidingö	30,80
7.	Oxelösund	35,43
8.	Sollentuna	52,62
9.	Järfälla	53,79
10.	Lomma	55,51

Tabell 2. Antal invånare per landyta (km²)

1. Sundbyberg	6.031	(av totalt 52.414)
2. Stockholm	5.203	(974.073)
3. Solna	4.275	(82.429)
4. Malmö	2.193	(344.166)
5. Lidingö	1.568	(48.123)
6. Järfälla	1.487	(79.990)
7. Sollentuna	1.404	(73.857)
8. Göteborg	1.294	(579.281)
9. Danderyd	**1.246**	**(32.857)**
10. Täby	1.184	(71.874)

En relativt hög andel av marken i Danderyd är alltså redan ianspråktagen för bebyggelse. Detta är kanske inte så förvånande, med tanke på att Danderyd ligger nära Stockholm. Anmärkningsvärt är dock att Danderyd de facto ligger på andra plats efter Stockholm vad gäller total bebyggd mark/landyta, följt av 3. Solna, 4. Sundbyberg, 5. Burlöv, 6. Malmö, 7. Lidingö, 8. Nacka, 9. Sollentuna, 10. Täby (se Tabell 3.)

Ännu mer intressant blir det när man jämför bebyggd mark med bostäder per landyta (se Tabell 4.) där Danderyd ligger på första(1:a!) plats, följt av 2. Sundbyberg, 3. Lidingö, 4. Stockholm, 5. Nacka, 6. Täby, 7. Tyresö, 8. Sollentuna, 9. Huddinge, 10. Järfälla.

Tabell 3. Bebyggd mark/landyta (%)

1.	Stockholm	55,2
2.	**Danderyd**	**53,1**
3.	Solna	51,9
4.	Sundbyberg	51,0
5.	Burlöv	44,8
6.	Malmö	43,8
7.	Lidingö	42,4
8.	Nacka	36,6
9.	Sollentuna	36,5
10.	Täby	36,2

Tabell 4. Bebyggd mark med bostäder/landyta (%)

1. Danderyd	**38,3**
2. Sundbyberg	27,5
3. Lidingö	27,2
4. Stockholm	26,5
5. Nacka	24,9
6. Täby	22,7
7. Tyresö	22,6
8. Sollentuna	22,0
9. Huddinge	17,7
10. Järfälla	17,5

Inte så förvånande är det att Danderyd ligger på första plats vad gäller bebyggd mark med småhus/landyta, (Tabell 5.) följt av 2. Lidingö, 3. Nacka, 4. Tyresö, 5. Täby, 6. Sollentuna, 7. Vaxholm, 8. Huddinge, 9. Öckerö, 10. Värmdö, 11. Stockholm. Villastaden Danderyd har ju många stora tomter. De facto finns mycket av det gröna i kommunen i de privata villaträdgårdarna, till ögats glädje för förbipasserande. Trädgårdar som vårdas gratis av villaägarna och som förutom en vacker miljö

tillhandahåller ren luft till hela samhället genom syresättning (fotosyntesen), temperering och filtrering från partiklar och avgaser. Likaså tar löv- och grenverket upp trafikbuller.

Tabell 5. Bebyggd mark med småhus/yta (%)

1.	**Danderyd**	**35,2**
2.	Lidingö	22,4
3.	Nacka	22,0
4.	Tyresö	20,6
5.	Täby	20,1
6.	Sollentuna	18,9
7.	Vaxholm	16,7
8.	Huddinge	15,9
9.	Öckerö	15,5
10.	Värmdö	14,6
11.	Stockholm	13,6

Tabell 6. Bebyggd mark med flerfamiljshus/yta (%)

1. Sundbyberg	17,3
2. Stockholm	12,9
3. Solna	12,2
4. Malmö	5,8
5. Lidingö	4,7
6. Järfälla	4,1
7. Göteborg	3,7
8. Sollentuna	3,1
9. Danderyd	**3,0**
10. Nacka	2,9
11. Täby	2,6

Motsvarande tabell för bebyggd mark med flerfamiljshus/landyta placerar i stället Danderyd ner på 9:e plats (se tabell 6) där tabellen toppas av 1. Sundbyberg, 2. Stockholm, 3. Solna, 4. Malmö, 5. Lidingö, 6. Järfälla, 7. Göteborg, 8. Sollentuna, 9. Danderyd, 10. Nacka, 11. Täby. Det visar att flerfamiljshusen ligger på små tomter och behöver rätt stora allmänna rekreationsytor i form av grönområden för att upplevas som trivsamma.

Danderyd har tagit sitt ansvar

Av ovan framgår att Danderyd ligger väl framme vad gäller sin bostadsförsörjning. På sin lilla yta har man genom åren byggt en tät, grön och attraktiv villastad. Lär av Danderyd i stället för att tvinga Danderyd att förtäta. Förtätning har genomförts på andra ställen och människor började redan före pandemin flytta bort från de tättbebyggda områdena i andra kommuner.

I dag finns i Danderyd 6.845 lägenheter i enbostadshus och 5.862 lägenheter i flerbostadshus samt 608 specialbostäder och 31 övriga. Ca 9.900 personer bor i flerfamiljshus och 22.600 i enfamiljshus. Idag är alltså fördelningen mellan antalet lägenheter i enfamiljshus (villor) och antalet lägenheter i flerfamiljshus tämligen jämn med en viss övervikt för enfamiljshus (51,4 %). Med ytterligare ca 500 lägenheter under byggnad i flerfamiljshus (ca 100 i Mörby centrum och ca 400 på Invernesshöjden) förskjuts denna andel i villastaden Danderyd mot närmare 50 %. Ifall de nybyggda lägenheterna är attraktiva nog för dem, som tycker att villan blivit för stor och svårskött på gamla dagar, så kan man förvänta sig ett generationsskifte, där unga barnfamiljer flyttar in i de stora villorna. Antalet nybyggda lägenheter torde räcka gott. Är det månne för sent att inrymma ett eller flera vård- och omsorgsboenden?

Idag bor i kommunen redan mer än dubbelt så många i enfamiljshus (22.600) som i flerfamiljshus (9.900), i genomsnitt 3,3 personer i enbostadshus och 1,7 per lägenhet i flerbostadshus. Skall det byggas mer, så borde det byggas fler villor i Villastaden Danderyd. Villaboende är en attraktiv boendeform. Många undersökningar visar att mer än 70 % av landets befolkning vill bo i villa. Storstadens larm lockar allt färre. Men givet att Danderyd redan är så tätt bebyggt finns knappast skäl att bygga något nytt.

Bostadsbrist eller inte?

Det råder en allmän uppfattning om att det finns en stor bostadsbrist i landet och speciellt i Stockholmsområdet. Det råder en stor press på att Sverige och speciellt storstadsområdena måste

bygga mera. Plan- och bygglagen har luckrats upp för att kunna tillåta mer byggande och snabba på byggprocesserna. Överklagandemöjligheterna har inskränkts på ett sätt som hotar rättssäkerheten i landet. Kringboende protesterar för döva öron och såväl staden som attraktiva villaområden förtätas till otrivsamhet. Även bullerstörda områden tas i anspråk för bostadsbyggande och för att möjliggöra detta luckrar man upp bullernormerna långt över rekommenderade gränsvärden. Man bygger alltså in kända problem för framtiden att hantera.

Länge hävdades det att befolkningen i Stockholms län växer med 2 bussar per dag och att man måste bygga för att dessa skall ha någonstans att bo. Vad man inte betonade så starkt var att passagerarna bestod huvudsakligen av en busslast nyfödda och en busslast invandrade. En mycket liten del av dessa har ekonomiska förutsättningar för att bosätta sig i de dyra nybyggda husen. I dagens läge har denna inflyttning dessutom minskat på grund av drastiska nerskärningar i invandringspolitiken och nettoinflyttningen i Stockholms län är nu negativ. Coronapandemin har ytterligare förstärkt denna trend och nu är villaboendet utanför stadskärnorna återigen attraktivt. Kontorslokaler i stadskärnorna töms och kan eventuellt byggas om till lägenheter medan stadens befolkning söker sig till rymliga villor med plats för extra kontorsrum. Så är det något som skall byggas så är det villor i lugna öppna miljöer med trädgårdar runtomkring för att kunna skapa avskildhet mot miljöförstöringar och pandemier.

Varifrån kommer trycket att bygga i Danderyd?

Som framgår av ovan är Danderyd redan hårt exploaterad. Ny bebyggelse kan inte tillkomma i omfattande grad utan att Danderyds karaktär som attraktiv trädgårdsstad går förlorad. Visst utrymme med villabebyggelse skulle kunna tillskapas ifall motorvägen lades i tunnel, men det förutsätter att väghållaren bekostar tunnelförläggningen genom ”polluter pays” principen. Det är helt rättsvidrigt att Danderyds kommun skall bekosta miljöåtgärder från en statlig väg. Danderyd drabbas redan hårt av den omfattande genomfartstrafiken och värre blir det med de ambitiösa byggplanerna i nordostsektorn. Dags för en ny Sverigeöverenskommelse med miljöaspekterna i fokus!

Man kan fråga sig vem det är som tvingar Danderyd att bygga mera. Danderyds befolkning har visat i val efter val och nu i den senaste enkäten att de föredrar att bevara Danderyd som den är. De har valt att bo i Danderyd och inte i Solna eller Sundbyberg. Ingen kan tvinga Danderyd att bygga mer än medborgarna önskar men politikerna tycks ha känt en press (utifrån?) att bygga mer.

Med de siffror som presenteras här ger vi Danderyds politiker de fakta som borde göra det lättare att stå emot en eventuell yttre press. Vi förutsätter att Danderyds politiker nu uppfattar Danderydsbornas önskemål och står på deras sida och inte faller till föga för dem, som vill förtäta och förvanska villastaden Danderyd.

Med detta vill vi också påpeka det orimliga, orättfärdiga och rättsvidriga i att Danderyd skulle bekosta en tunnelförläggning av E18. Det skall vara förorenaren som betalar och även här bör Danderyds politiker föra sina medborgares talan. Detsamma gäller kravet på förlängning av tunnelbanan till Täby för att därmed minska den omfattande och miljöförstörande genomfartstrafiken.

Danderyd, den 14 januari 2021

Danderyds Villaägareförening / Anita Enflo, ordförande

Ur PBL 3 kap 2 §

Översiktsplanen ska ange inriktningen för den långsiktiga utvecklingen av den fysiska miljön.

Planen ska även ge vägledning för beslut om

1. *Hur mark- och vattenområden ska användas, och*
2. *Hur den byggda miljön ska användas, utvecklas och bevaras.*

Planen är inte bindande. Lag (2020:76)

villaägarna
Danderyds Villaägareförening

Dnr KS 2019/0261

Danderyds kommun
Plan- och exploateringsavdelningen
Box 66
182 05 Djursholm
plan@danderyd.se

Synpunkter från Danderyds Villaägareförening angående: Dnr KS 2019/0261 Granskningsförslag. Översiktsplan för Danderyds kommun.

Sammanfattning och Yrkanden

Enligt Plan- och bygglagen (PBL 2010:900) skall varje kommun ha en aktuell översiktsplan. Översiktsplanen är inte juridiskt bindande men styr likafullt kommande detaljplaner genom att definiera planprocessen antingen genom standardförfarande eller utökat planförfarande:

Standardförfarandet kan tillämpas om förslaget till detaljplan:
- *Är förenligt med översiktsplanen och länsstyrelsens granskningsyttrande*
- *Inte är av betydande intresse för allmänheten eller i övrigt av stor betydelse*
- *Inte antas medföra en betydande miljöpåverkan*

Utökat planförfarande ska tillämpas om förslaget till detaljplan
- *Inte är förenligt med översiktsplanen*
- *Är av betydande intresse för allmänheten, eller i övrigt av stor betydelse*
- *Kan antas medföra en betydande miljöpåverkan*

Standardförfarande innebär bl.a. att beslut kan tas i slutna rum i byggnadsnämnden. För utökat planförfarande gäller mer strikta regler, där bl.a. beslut om planuppdrag tas i kommunstyrelse och antagande i kommunfullmäktige. Det kan t.o.m. råda olika politiska majoriteter i KF/KS och BN, vilket faktiskt är fallet idag i Danderyd.

Med en generös översiktsplan kan kommunen bli ett eldorado för exploatörer, som kan driva igenom oönskade detaljplaner med hjälp av standardförfarande. I Danderyd drivs redan bl.a. de kontroversiella planerna för Sjukhuset 7 (patienthotellet), Banvakten (bostäder vid entrén till Stocksund) och Invernessbacke (flerbostadshus på villatomt), alla med privata exploatörer som intressenter, med standardförfarande. Planering av Danderyd skall enligt vår mening ske genom utökat planförfarande. S.k. frimärksplaner skall undvikas.

En alltför tillåtande översiktsplan kan leda till en överexploatering av villasamhället. Fritt fram att bygga var, när och hur som helst. Danderyd förtjänar bättre.

Danderyds Villaägareförening har under samrådstiden (och även tidigare) kunnat konstatera att det råder en massa mer eller mindre oriktiga myter i samhället om Danderyd och att dessa myter fått fotfäste inte bara i samhället utan även bland politiker och tjänstemän och att de genomsyrar själva översiktsplanen, och detta på väsentliga områden. Vi anser det viktigt att översiktsplanen bygger på fakta och inte på myter. En myt är att Danderyd inte bygger, underförstått att det skulle finnas

mycket byggbar mark i Danderyd. En annan myt är att det skulle behövas ett ökat antal inflyttande för att öka skatteunderlaget i kommunen, underförstått att Danderyds ekonomi skulle öka med ökat antal medborgare. Vi har nedan med hjälp av statistik redovisat att så inte är fallet. Översiktsplanen behöver därför omarbetas med en mindre aggressiv planeringsfilosofi.

Vidare finner vi det ytterst beklagligt att så många utredningar, som man hänvisar till, inte är färdiga. Hit hör bl.a. Vattenplan, Dagvattenplan, Kulturmiljöplan, Trafikstrategi, Bostadsförsörjningsprogram. Redovisning av samarbete med närliggande kommuner, regionala och statliga myndigheter saknas också. E18 trafikens hantering med översiktsplanens två alternativ ger olika utfall för markanvändningen i kommunen. Alternativet med tunnelförläggning och 11.000 nya bostäder ger nya krav på övrig infrastruktur i kommunen. Danderyds Villaägareförening efterlyser en beskrivning av konsekvenserna för övriga kommunens markanvändning i detta alternativ. Vi efterlyser också en redovisning av olika frågor av betydelse för markanvändningen som kommunen ställer sig inför det fortsatta arbetet med att lösa E18-problematiken. Med så många oklara faktorer är det klokare att senarelägga översiktsplanen tills dessa planer är beslutade.

Likaså stämmer inte Kommunala mål och utgångspunkter med den överenskommelse den styrande koalitionen bestående av Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna ingick för mandatperioden 2019-2022, där det betonas att

”Danderyd skall bevaras som villa- och trädgårdsstad. Danderyds kommun består av de gamla villastäderna Danderyd, Djursholm, Enebyberg och Stocksund. Kommunens karaktär av småskalig trädgårdsstad skall bevaras.”

I stället har man infört en glidning i begreppet

”Här kombineras den moderna trädgårdsstaden med hållbar stadsmiljö” (sida 14)

varvid en omfattande exploatering kring kollektivtrafiknära områden förutskickas. Det är inte för mycket begärt att den styrande koalitionen håller sig till sina egna överenskommelser under valperioden.

Yrkanden

Danderyds Villaägareförening har aktivt bidragit med synpunkter under hela samrådsprocessen. Vi har inte funnit anledning till att ändra oss och står därmed fast vid våra skrivelser från tidigt samråd och samråd, vilka vi bifogar. Vi ställer oss också bakom Miljö- och hälsoskyddsnämndens yttrande daterat 2021-09-07, Dnr 2021-407, antagen av en enhällig nämnd, dock med reservationen att det inte behövs mer mark för kontor och andra arbetsplatser, snarare mindre. Danderyd är efter Stockholm den mest bebyggda kommunen i landet, räknat efter bebyggd mark per landyta. Många företagare i kommunen är egenföretagare med kontor i ett rum i den egna villan.

Vi hänvisar också till Länsstyrelsens remissyttrande över samrådsförslaget samt den av kommunen anlitade konsultrapporten angående hållbarhetsutredning, som bägge påtalar många oklarheter och svagheter i förslaget.

Med hänvisning till vad som sagts ovan och våra motiveringar nedan

Yrkar vi

1. Att översiktsplanen skall grunda sig på fakta och givna löften och alltså korrigeras med avseende på de punkter där fel och oklarheter påpekats. Så har inte skett.

2. Att översiktsplanen skall konkretiseras genom att ange konkreta ambitioner, mål och tidsplaner. Som det är nu kan man i princip bygga nästan överallt och hur mycket som helst.
3. Att Danderyd skall bevaras som villa- och trädgårdsstad.
4. Att Danderyd skall motstå trycket att bygga mera. Danderyd är i princip fullbyggd. Att under en kort tidsperiod öka antalet invånare med nästan det dubbla skapar mer problem än det löser.
5. Att man beaktar att fler skattebetalare nödvändigtvis inte ökar Danderyds ekonomi.
6. Att privata villafastigheter inte skall ingå i utrednings-/utvecklingsområden. Det skapar oro.
7. Att eventuell ny bebyggelse inte skall tillkomma förrän problemen med genomfartstrafiken är lösta långsiktigt. Mest belastade är områdena kring E18, Roslagsbanan, Edsbergsvägen, Enebybergsvägen, Gamla Norrtäljevägen, Danderydsvägen, Vendevägen, Bråvallavägen, Stockholmsvägen och Edsviksvägen. Kommunen skall inte avhända sig varken handlingsutrymme eller förhandlingsutrymme.
8. Att Danderyd skall söka samarbete med Täby för att tillsammans med statsmakterna och övriga nordostkommuner lösa problemen enligt ”polluter pays”- principen. Förslagsvis genom att utnyttja urberget och lägga såväl E18 som en förlängd tunnelbana i tunnlar till dalsvackan vid Roslags Näsby, för att anknyta till Roslagsbanan innan den delas i två grenar, en mot Österskär och en mot Kårsta. Förlägg trafiknoden vid Roslags Näsby i stället för Rinkeby.
9. Att trafiken avlastas även längre norrut, t.ex. förlängd tunnelbana mot Täby, Arninge.
10. Att internationellt erkända gränsvärden och normer inte skall överskridas, helst ligga lägre med god marginal. Den internationellt vetenskapligt rekommenderade grundnormen för buller, 55 dB(A) ute/ 30 dB(A) inne skall eftersträvas. Notera att decibelskalan är logaritmisk, vilket betyder att en höjning med 3 decibel (t.ex. från 55 till 58) innebär en fördubbling av bullertrycket, med 10 decibel (t.ex. från 55 till 65) 10 gånger och med 20 decibel (t.ex. från 55 till 75) 100 gånger!
11. Att kommundelarna skall förenas med gröna samband i stället för höga murar, som reflekterar bullret mot vägens andra sida. Bullervallar eller bullerplank med vintergrön vegetation dämpar bullret effektivare och kan minska även andra miljöproblem (CO_2 och andra avgaser, partiklar, damm) och dessutom syresätta luften genom fotosyntesen. Schaktmassor finns att tillgå från tunnelprojekten Stockholms ström och förbifart Stockholm samt enskilda byggprojekt. Att bygga bostäder i bullerstörda, eller annars miljöbelastade områden är inte etiskt försvarbart och skapar dessutom andra infrastrukturproblem förutom att området kommer att vara en stökig byggarbetsplats under flera år framöver. Det går snabbare att driva fram en tunnel än att bygga hus.
12. Att parker och grönområden i stenstaden skall bevaras och rustas upp. Bygg inte i Skuggboparken, Gropen eller parken väster om Golfbanevägen (Vågen och Svärdet<9.
13. Att säkerhetsaspekter längs våra vägar beaktas ur alla aspekter. Tankbilsexplosioner, brinnande bilar (notera att elbilar brinner med hög låga och avger giftiga gaser) kräver avsevärda säkerhetsavstånd till bebyggelse.
14. Att villatomter inte omvandlas till flerbostadshus.
15. Att fördelningen mellan lägenheter i enfamiljshus och lägenheter i flerfamiljshus skall vara till fördel för enfamiljshus (villor).
16. Att miljö- och klimateffekter skall prioriteras under kommande mandatperiod. Detta gäller för såväl befintlig bebyggelse som planerad. Det finns villatomter, som ligger så lågt (på gammalt sjöbotten) så att de kan översvämmas såväl vid regn som vid högvatten. Kommunens (dag)vattensystem måste förstärkas och föroreningar omhändertas. Vi saknar färdig dagvattenplan och vattenplan. De borde ingå som en väsentlig del i översiktsplanen.

17. Att grundvattennivåerna hålls under kontroll. Såväl tunneldragningar som bergvärme har påverkan på grundvattennivåerna och detta kan förorsaka stora sättningar i befintliga hus.
18. Att avfall och återvinning skall ses som en resurs. Påskynda den planerade förändringen där FTI AB svarar för fastighetsnära materialåtervinning i stället för skräpiga återvinningsstationer. Det behövs en tydlig ansvarskedja där brukaren ansvarar för sitt avfall tills att det hämtas av behörig ansvarig.
19. Att samhällets sårbarhet beaktas. Gäller såväl människan som infrastrukturen. Här krävs rejäla satsningar. Sjukvård, livsmedelsförsörjning, lagerhållning, transporter, lokaler, elförsörjning, bensin- och laddstationer….
20. Att tryggheten i samhället stärks. Se över de skyddsrum som byggdes under kalla kriget. Gäller i allra högsta grad de, som byggdes under Mörby centrum och som enligt uppgift är stora och mycket säkra, men allmänna skyddsrum, mer eller mindre bortglömda, finns också i privata villor och fastigheter.
21. Att man planerar ansvarsfullt och inte bygger in problem. Låt demokratin få komma till tals genom öppna samrådsförfaranden enligt vad som i den nya plan- och bygglagen (PBL 2010:900) kallas för utökat planförfarande (motsvarades i PBL 1987:10 av normalt planförfarande). Respektera den enskilda individen, såväl fastighetsägaren som grannen/medmänniskan. Respektera rätten och möjligheten att överklaga. Bostadens trivsel och värde är beroende av omgivningen. Bygg lågskaligt. Bygg harmoniskt. Bygg vackert. Bygg ändamålsenligt. Bevara kulturvärden. Bevara och stärk grönområden. Bevara öppna landskap.

Danderyd, den 7 februari 2022

För Danderyds Villaägareförening

Anita Enflo, ordförande

Skiljevägen 27
182 56 Danderyd
Tel 0705 21 48 24
e-post anita.enflo@gmail.com

Instämmer

Datum och ort:……

Namnteckning:……

Namnförtydligande:……

Gatuadress:……

Postnummer och ort:……

Telefon:……

e-post:……

Inledning. Samrådsprocessen.

Nuvarande översiktsplan för Danderyds kommun antogs år 2006. En ny samrådsversion för åren 2013-2030 utarbetades för samråd 2/9 – 25/11 2013 men antogs aldrig. 2016 utarbetades ett Program för fördjupning av Översiktsplanen över Centrala Danderyd (2016-06-20), men inte heller den har hittills antagits.

Det är mycket olyckligt att föreliggande samrådsprocess skett under så olyckliga förhållanden. Det har rått oro i samhället. Från ett mycket expansivt tänkesätt under 2010-talet med tal om öppna gränser och storskalighet i byggandet har flyktingkrisen i mitten av 10-talet påverkat samhället i motsatt riktning. Den pågående pandemin har lett till att arbetslivet förändrats och detta troligen långsiktigt genom att fler arbetar hemma och då gärna flyttar bort från den centrala stenstaden ut på landet och till och med ut från regionen. Flykten från stenstaden har resulterat i att befolkningen nu minskar i Stockholmsregionen.

Det är således under synnerligen olyckliga förhållanden som samrådsprocessen nu genomförs. Fråga är vilken legitimitet en sådan process kan tänkas ha. Kanske vore det bättre att fortsätta med 2006 års översiktsplan ett tag till, tills förhållandena stabiliserats och aviserade viktiga utredningar såsom infrastruktursatsningar (E18, Roslagsbanan, Tunnelbanan), vattenplanen, dagvattenplanen, kulturmiljöhandboken, bostadsförsörjningsprogrammet etc. antagits.

Själva samrådsprocessen har lämnat en del i övrigt att önska. Själva utannonseringen har varit undermålig. Det har förutsatts att de flesta har tillgång till digitala medier och är bekväma med digitala enkäter. Materialet har varit omfattande (184 sidor plus ett antal bilagor). Sammanfattning har saknats. Utställning har skett under korta tidsperioder (Samråd 3 maj-13 juni 2021, Granskning 29 november 2021 – 13 februari 2022). Granskningsförslaget har visserligen varit kungjort på kommunens officiella anslagstavla, men i övrigt har få officiella kanaler använts. Det hade varit tacknämligt om samrådshandlingarna varit tillgängliga i pappersformat på kommunens bibliotek samt med annons i Mitti. I stället har två små blänkare i själva tidningen meddelat om de 4 öppna mötena i de 4 kommundelarna samt det digitala mötet den 25 januari, som dock alla inställdes, varefter två nya digitala möten (1 och 3 februari) aviserades. Den första besöktes av ca 50 deltagare, varav 4 tjänstepersoner och ett antal politiker, den andra av motsvarande 25 deltagare.

Den demokratiska planprocessen har hämmats av att de offentliga mötena kom så sent i planprocessen. Vi förbehåller oss därför rätten att komma in med kompletteringar och förtydliganden allt eftersom planprocessen fortskrider.

Myter och fakta

Danderyd står under ständig press att bygga mera. Pressen kommer såväl från myndigheter som enskilda. Men vad grundar sig dessa krav på?

Myter

De myter som främst tycks råda är att Danderyd inte bygger och att Danderyds befolkningsstruktur är skev. Det sägs också ofta att Danderyd måste bygga mera för att få in ett större skatteunderlag.

Till det kan det hävdas att Danderyd var en av de första kommunerna utanför Stockholm, som bebyggdes. 2020 var Danderyd nionde tätast bebyggda och nionde tätast bebodda kommunen landet vad gäller såväl antal invånare per landyta som antal lägenheter per landyta (Täby kommer

hack i häl) och ligger på andra plats efter Stockholm vad gäller bebyggd mark per landyta och ligger alltså före Solna och Sundbyberg! Täby kommer här på tionde plats! Att hävda att Danderyd måste bygga mera faller på sin egen orimlighet.

Likaså hörs det från våra politiker att Danderyd behöver bygga fler bostäder för att attrahera fler yngre till kommunen vilket behövs för att förbättra skattekraften. Till detta bör det påpekas att Danderyd har den högsta per capita inkomsten och det högsta skatteunderlaget per capita i landet. Det är inte bara vilseledande och ett svepskäl för att bygga mer utan ren nonsens.

En tredje myt är att Danderyd behöver bygga mer för att antalet barn minskar i kommunen och att förskolor och skolor fått stänga. Till detta bör det påpekas att de många friskolorna har dränerat de kommunala skolorna på elever. Enligt statistiken minskar faktiskt antalet barn i åldrarna 0-7 år, men antalet barn 0-18 ökar klart. Detta kan lätt förklaras av att många yngre familjer befinner sig på annan ort, ofta utomlands, för att få nya erfarenheter och kommer tillbaka när barnen börjar skolan.

Fakta

Enligt SCB 2020 var Danderyd

- Till sin landyta femte minsta kommunen i landet (26,40 km²)
- Till sin befolkning åttionde största kommunen i landet (32.857)

- På andra plats vad gäller bebyggd mark per landyta (53,1 %)
- På första plats vad gäller bebyggd mark med bostäder per landyta (38,3%)

- Nionde tätast bebyggda kommunen i landet (481 bostäder/km²)
- Nionde tätast befolkade kommunen i landet (1246 invånare per km²)

Då

- Fanns det 6.845 lägenheter i enfamiljshus (villor)
- Fanns det 5.862 lägenheter i flerbostadshus

- Bodde i genomsnitt 3,3 personer per lägenhet i enbostadshus (villor)
- Bodde i genomsnitt 1,7 personer per lägenhet i flerbostadshus

Idag

- Färdigställs ca 200 nya lägenheter i flerbostadshus i Mörby Centrum
- Färdigställs ca 500 nya lägenheter i flerbostadshus på Invernesshöjden

Det finns många indikatorer där Danderyd ligger bland toppositionerna jämfört med andra kommuner i landet. Se nedan och konstatera att Danderyd tagit sitt ansvar och ställt upp och byggt.

Vi kan börja med att konstatera att Danderyd fram till nu varit tätare bebyggt än Täby, staden på landet. Täby bygger mycket och nu har Täby faktiskt passerat Danderyd och ligger på nionde plats och har alltså förpassat Danderyd till tionde plats vad gäller bostäder per landyta. Se nedanstående tabell

Tabell 1. Antal bostäder per landyta (km²) SCB 2021

1.	Sundbyberg	2.992
2.	Stockholm	2677
3.	Solna	2276
4.	Malmö	1092
5.	Lidingö	732
6.	Göteborg	648
7.	Järfälla	646
8.	Sollentuna	584
9.	Täby	518
10.	**Danderyd**	**510**

I tabell 2 - 7 jämför vi ett antal andra indikatorer, som bl.a. visar att Danderyd placerar sig bland topp tio i jämförelse med andra kommuner i landet (SCB 2020).

Tabell 2. Kommuner med minst landyta (km²)

1.	Sundbyberg	8,69
2.	Burlöv	18,90
3.	Solna	19,29
4.	Öckerö	25,75
5.	**Danderyd**	**26,40**
6.	Lidingö	30,80
7.	Oxelösund	35,43
8.	Sollentuna	52,62
9.	Järfälla	53,79
10.	Lomma	55,51

Tabell 3. Antal invånare per landyta (km²)

1.	Sundbyberg	6.031
2.	Stockholm	5.203
3.	Solna	4.275
4.	Malmö	2.193
5.	Lidingö	1.568
6.	Järfälla	1.487
7.	Sollentuna	1.404
8.	Göteborg	1.294
9.	**Danderyd**	**1.246**
10.	Täby	1.184

Tabell 4. Bebyggd mark/landyta (%)

1.	Stockholm	55,2
2.	**Danderyd**	**53,1**
3.	Solna	51,9
4.	Sundbyberg	51,0
5.	Burlöv	44,8
6.	Malmö	43,8
7.	Lidingö	42,4
8.	Nacka	36,6
9.	Sollentuna	36,5
10.	Täby	36,2

Tabell 5. Bebyggd mark med bostäder/yta

1.	**Danderyd**	**38,3**
2.	Sundbyberg	27,5
3.	Lidingö	27,2
4.	Stockholm	26,5
5.	Nacka	24,9
6.	Täby	22,7
7.	Tyresö	22,6
8.	Sollentuna	22,0
9.	Huddinge	17,7
10.	Järfälla	17,5

Bebyggd mark med småhus/yta (km²)

1.	**Danderyd**	**35,2**
2.	Lidingö	22,4
3.	Nacka	22,0
4.	Tyresö	20,6
5.	Täby	20,1
6.	Sollentuna	18,9
7.	Vaxholm	16,7
8.	Huddinge	15,9
9.	Öckerö	15,5

Bebyggd mark med flerfamiljshus/yta(km²)

1.	Sundbyberg	17,3
2.	Stockholm	12,9
3.	Solna	12,2
4.	Malmö	5,8
5.	Lidingö	4,7
6.	Järfälla	4,1
7.	Göteborg	3,7
8.	Sollentuna	3,1
9.	**Danderyd**	**3,0**

10. Värmdö	14,6	10. Nacka	2,9
11. Stockholm	13,6	11. Täby	2,6

Siffrorna borde tala sitt tydliga språk för gemene man att begrunda. Vi hänvisar till vår skrivelse till kommunen, daterad 14 januari 2021, se också www.villaagarna.se/danderyd.

Åldersfördelningen i Danderyd har också varit föremål för diskussioner. Det har hävdats att antalet barn minskar i Danderyd och att vi behöver bygga för att få in fler 35-40 åringar i kommunen. Tabell 8 jämför åldersfördelningen i femårsperioder från 1999 till 2019. Vi kan bl.a. konstatera att under perioden 1999-2019 ökade antalet barn 0-18 år från 7276 till 8685. Spjälker man ner siffrorna till åldrarna 0-10 år och 11-18 år finner man att det skett en minskning från 4494 till 4300 i ålderskategorin 0-10 år men en ökning från 2782 till 4385 i ålderskategorin 11-20 år. Minskningen var störst i de lägsta åldrarna och torde lätt kunna förklaras av att barnfamiljer väljer att flytta till kommunen när barnen börjar skolan. Höga priser på villor och bostadsrätter kan vara en naturlig förklaring.

Tabell 8. Antal barn per år i Danderyd 1999 – 2019 (Källa SCB)

Ålder/År	1999	2004	2009	2014	2019
0	317	375	311	289	190
1	329	382	395	294	271
2	397	420	407	348	292
3	415	409	492	492	330
4	420	396	477	454	385
5	449	440	529	479	402
6	438	408	446	531	439
7	456	469	505	532	459
8	450	456	469	572	491
9	430	442	435	535	535
10	393	492	448	575	506
0-10	4494	4689	4914	5101	4300
11	395	462	426	519	575
12	337	476	455	518	561
13	391	444	447	490	585
14	341	459	451	420	562
15	302	397	476	438	559
16	338	398	462	429	532
17	317	317	352	463	519
18	361	399	439	449	492
11-18	2782	3352	3508	3726	4385
0-18	7276	8041	8422	8827	8685

Vidare kan vi konstatera att åldersfördelningen 2019 var sådan att vi hade flest invånare i ålderskategorin 11-20 år, följt av 41-50 år, 51-60 år, 0-10 år, 21-30 år, 71-80 år, 31-40 år, 61-70 år, 81-90 år, 91-99 år, 100+. Kanske kan man spekulera i att man i åldrarna 21-40 år är ute i världen och skaffar sig erfarenhet och vidgade vyer för att sedan komma tillbaka och stabilisera sig när familjen växer. Att vi har en dip vid 61-70 år kan kanske spekuleras vid att man då flyttar in till staden när barnen flyttat ut och man vill ta del av storstadens utbud. Det finns ingen anledning att förändra åldersfördelningen så som den är. Idag har många äldre lämnat sina stora villor och flyttat in i de

nybyggda lägenheterna i Mörby C och på Invernesshöjden. På villatomterna ser man nu leksaker och köerna till förskolorna växer.

Tabell 9. Åldersfördelningen i Danderyd 2019 (Källa SCB 2019)

Ålder	antal 2019	Plats
0-10 år	4359	4
11-20 år	5229	1
21-30 år	3153	5
31-40 år	3036	7
41-50 år	4845	2
51-60 år	4407	3
61-70 år	2907	8
71-80 år	3061	6
81-90 år	1463	9
91-99 år	379	10
100+ år	18	11

Motsvarande siffror för alla ålderskategorier i femårsintervall från 1999-2019 återfinns i separat bilaga.

Synpunkter på Granskningsförslaget.

Vi vidhåller våra synpunkter på samrådsförslaget, vilka alla bifogas (finns också på www.villaagarna.se/danderyd) och de gäller även för granskningsförslaget. De svar vi fått i samrådsredovisningen är så allmänt hållna att de är till intet förpliktande. Man hänvisar till kommande utredningar eller skjuter frågan till andra instanser. Danderyd bör vara drivande i frågor som berör Danderydsborna. Det gäller samverkan med andra närliggande kommuner, trafikverket, regionen, StoNo och andra organ. Vad gäller ”polluters pay” principen hjälper det inte att den redan finns i gällande miljölagstiftning om den inte följs och respekteras. Den är av betydande vikt och kan inte nog understrykas.

Vidare hävdas det att kommunens vision är att i Danderyd ”kombineras den moderna villastaden med hållbar stadsmiljö”. Av vem och var har den visionen myntats? Vi hänvisar till den överenskommelse som Moderaterna, Liberalerna och Kristdemokraterna ingick för mandatperioden 2019-2022: Danderyd skall bevaras som villa- och trädgårdsstad. Danderyds kommun består av de gamla villastäderna Danderyd, Djursholm, Enebyberg och Stocksund. Kommunernas karaktär av småskalig trädgårdsstad skall bevaras”. Det är inte för mycket att begära att den styrande koalitionen håller sig till sina egna överenskommelser under valperioden.

EKONOMIN: kommunens beskrivning är missvisande

Skrivningen om kommunens ekonomi är minst sagt förvirrande. Å ena sidan sägs att ”befolkningsökningen inte /är/ så stor att den ger tillräckliga intäkter för att ensamt klara de gemensamma behoven”. Varför skulle man förvänta sig det? Det är inte befolkningsökningen utan skatteintäkter per invånare som avgör hur väl man kan tillgodose ”de gemensamma behoven”, dvs efterfrågan på skattefinansierade tjänster. I nästa mening säger man att ”å andra sidan har skattebasen växt väl i takt med den hittillsvarande kostnadsutvecklingen”. Så då finns väl inget att oroa sig för?

I nästa stycke återkommer man ändå till ett bekymmer som man ofta hör uttalas av Danderyds politiker, nämligen att andelen äldre i kommunen är för stort i förhållande till andelen 30-45-åringar. Varför anses det vara ett problem? Varför anses att det är angeläget att locka fler 30-45-åringar till kommunen (t ex genom ett ökat byggande) när skattebasen verkar vara fullt tillräcklig?

Kommunen skyller ofta finansieringsproblem på den kommunala inkomstutjämningen. Den är till för att ge olika kommuner mer likartade förutsättningar att tillhandahålla grundläggande sociala tjänster. Danderyd betalar in mest till utjämningssystemet per capita. Det gör kommunen för att kommunen har den högsta per capita inkomsten i landet. Det har den även efter utjämningen (eftersom utjämningen inte är 100-procentig). Det verkar alltså inte finnas ett för lågt skatteunderlag.

Utjämningssystemet tar inte bara hänsyn till skillnader i skatteunderlag per invånare utan också till utgiftsbehoven och skjuter till medel till de kommuner som t ex har en oproportionerligt stor andel (omsorgskrävande) äldre eller en oproportionerligt stor andel (omsorgs- och utbildningskrävande) barn och unga. Det betyder att Danderyd får tillbaka en del pengar för att klara utgifterna för den stora andelen äldre. Det hör vi sällan talas om från kommunledningen.

Så vad är problemet? Danderyd har fortfarande det högsta skatteunderlaget per invånare, även efter utjämningsystemet, och kommunen kompenseras för en växande andel äldre av samma utjämningssystem. *Danderyd har således bättre förutsättningar än någon annan kommun i Sverige*. Det verkar som om våra politiker avsiktligen grumlar vattnet.

Den centrala frågan vi bör ställa oss är varför Danderyd mot denna bakgrund inte har den bästa kommunala servicen, de mest välskötta gatorna, de bäst skötta grönområdena och den lägsta kommunalskatten?? Kan det vara för att vår kommun inte är lika välskött som vissa andra kommuner. Kommunstyrelsens ordförande på Lidingö, Daniel Källenfors, skrev för ett par år sedan (2019-12-21) en debattartikel i SvD med rubriken ”Kommunerna behöver inte mer pengar”. Vad som behövs, enligt Källenfors, är bättre styrning och att kommunerna jämför sig med och lär av andra kommuner. Vår uppmaning till våra förtroendevalda är därför: Jämför med och lär av Lidingö!

Utvecklingsinriktning (Kapitel 5)

Enligt förslaget skall ”bebyggelseutvecklingen bidra till det regionala behovet av nya bostäder och arbetsplatser i norra Storstockholm. Större delen av bebyggelseutvecklingen i Danderyd föreslås även fortsättningsvis ske i närheten till kollektivtrafik samt längs E18-stråket i nord-sydlig riktning”.

Förslaget till översiktsplan genomsyras alltså av mantrat att man skall bygga i kollektivtrafiknära områden, företrädesvis längs E18. Med tanke på att områdena kring E18 är de mest bullerstörda områdena och dessutom redan tätt bebyggda, ter det sig som en väldigt dålig ide och har inte heller fått genomslag bland Danderyds befolkning, men kanske bland exploatörer. Med tanke på att Danderyd redan i princip är färdigbyggd och att Täby bygger mycket, och enligt vissa källor börjar bromsa sitt byggande på grund av att regionen inte längre expanderar, kan man fråga sig i vilken mån man skall bygga mera i Danderyd. De kollektivtrafiknära områdena är dessutom redan tätt bebyggda och skall inte förtätas mer. Stoppa stenstaden och bevara och rusta upp de grönområden som finns.

”Danderyd är en av Sveriges mest exploaterade kommuner och präglas till stora delar av sin särart som trädgårds- och villastad. Denna unika karaktär är något vi vill bevara, men samtidigt behöver vi varsamt utveckla kommunen så att människor både kan bo kvar och fler flytta hit. För den utvecklingen behöver kommunen ha en plan.” Det här är det nya mantrat i översiktsplanen. Danderyd är färdigbyggt, något vi från Danderyds Villaägareförenings sida konsekvent har argumenterat för, ”men samtidigt behöver vi varsamt utveckla kommunen så att människor både kan

bo kvar och fler flytta hit". Varför?? Varför behöver fler flytta hit om kommunen är färdigbyggd? Det enda argument vi hört är att det krävs för att få ökade skatteintäkter. Men som vi pekat på i avsnittet om ekonomi, så är det ett felaktigt argument. Skatteunderlaget i Danderyd är fullt tillräckligt. Det är t o m det högsta i landet per capita, vilket är orsaken till att vi betalar in mer till det mellankommunala utjämningssystemet än någon annan kommun. Det är vilseledande och fel att hänvisa till behovet av inflyttning och/eller föryngring i kommunen som motiv för att bygga nytt. Vi begär att kommunen slutar med denna vilseledande argumentering! Vi konstaterar att det finns 33 pågående planprojekt för ökat byggande (hur många bostäder?) och 10 områden utreds som förtätningsområden i FÖP. Hur rimmar detta med bevarandet av Danderyd som villastad? Vi begär att våra folkvalda slutar att tala med dubbel tunga. I avsnitt 5.1 i FÖP som handlar om framtida riktlinjer talas om att "bebyggelseutvecklingen ska bidra till det regionala behovet av nya arbetsplatser i norra Storstockholm." Vad menas och hur stämmer det med färdigbyggt och varsam utveckling? Det är uppenbart att drömmen om mer byggande är högst levande hos både politiker och tjänstemän. En eventuell tunnelförläggning av E18 förutsätts finansieras av kommunen vilket i så fall skulle ge en ursäkt för en stadsliknande bebyggelse ovanför tunneln. En stadsgata med en omfattande ny bebyggelse! Den utveckling som beskrivs på s. 119-121 i FÖP skulle möjliggöra uppemot 11 000 nya bostäder. Med ett konservativt antagande om 2 pers./bostad skulle det betyda 22 000 nya invånare eller en befolkningsökning i Danderyd om ca 70%! Vilka av dagens Danderydsbor, dvs politikernas uppdragsgivare, önskar en sådan utveckling?? Ett problem som det finns anledning att återkomma till är att kommunen är dålig på att ställa krav på dem som ansvarar för bullerproblemen i Danderyd: Vägverket och SL. Det är de som ska bekosta åtgärder mot bullret. Om Vägverket finansierar ett tunnelbygge, vilket de borde (enligt polluter-pays principen), behöver Danderyd inte bygga en massa nya bostäder för att finansiera tunneln. I stället för att bygga nytt, förtäta och förändra Danderyd vore det angeläget att i stället förbättra det som redan finns. Högst på agendan borde stå *konkreta* åtgärder för att reducera bullret från den omfattande genomfartstrafiken genom Danderyd

BULLER: Kommunen gör för lite för att åtgärda problemen

Det finns en insikt hos kommunen om att trafikbuller är ett allvarligt problem för invånarna. Men det finns inga konkreta förslag till åtgärder. Varför? Hur tänker kommunen arbeta med problemen?

Det värsta bullerproblemet är E18. Långsiktiga lösningar inkluderar förlängning av t-banan till Roslags-Näsby/Täby C, flytt av Knutpunkt Danderyd till Täby samt eventuell tunnelförläggning av E18 på Trafikverkets bekostnad. Men alla dessa lösningar tar lång tid. Under mellantiden bör E18 avskärmas av bullervallar och växtbevuxna bullerplank. *Vi efterlyser en sådan konkret åtgärd i FÖP.*

En åtgärd som föreslås i FÖP är att bygga hus längs motorvägen för att genom byggnader skapa bullerskärmar. Det har motiverat exploateringen av Altorpsskogen med Ekeby industriområde. Det är dock uppenbart att icke sammanhängande byggnader inte är ett särskilt effektivt bullerskydd. Bättre skydd hade uppnåtts genom en dämpande bullervall. Dessutom har industribebyggelsen (bilfirmor, lagerlokaler) bidragit till en inte oväsentlig ökning av den tunga trafiken.

Bostadsbebyggelse skulle inte heller vara lika effektivt som riktiga bullerskydd. Till det kommer att sådant byggande kräver att man sänker kraven på maximala bullernivåer i bostäder, vilket man är beredd att göra för att kunna bygga i dessa bullerutsatta lägen. Men dagens bullernormer är redan alltför tillåtande och att sänka dem ytterligare är inte att erbjuda den boendekvalitet som vi har rätt att kräva i Danderyd. Vi menar att, med Hanna Bocanders ord, "Danderyd ska vara Sveriges bästa kommun att leva, bo och verka i".

Roslagsbanan är en annan allvarlig bullerkälla. Här verkar texten i FÖP vara alltför mycket påverkad av SL:s, dvs bulleralstrarens, något partiska syn. Så t ex sägs att buller endast påverkar bostäder i

direkt anslutning till spåret. Det är fel. Bullret hörs långväga och förbi de närmaste bostäderna. Det hörs i naturskyddsområdet Ekebysjön, på golfbanan, i Altorpsskogen, på många skolgårdar som ofta är svårt bullerstörda (t ex Ekebyskolan). Långt ifrån alla sträckor har bullerskärmar. Danderyds miljö- och hälsoskyddsnämnd har arbetat länge med problemet men det är oklart vilket stöd de har fått av kommunen i övrigt. De har inte heller kommit särskilt långt i sina krav att få SL att göra en adekvat miljökonsekvensbeskrivning av den planerade trafikökningen.

Bullerkartan på s. 91 är otydlig och t o m missvisande. De gula ytorna längs Roslagsbanan syns knappt på kartan men visar bullernivåer på över 70 dBA vilket överstiger den tillåtna maxnivån.

(Fotnot: När det gäller tågtrafik är ekvivalenta ljudnivåer inte ett bra mått på bullerstörning. Skälet är att bullret är intermittent (även om det periodvis uppträder varannan minut) och det blir missvisande att ta ett genomsnittsvärde över tid. Trafikbullerexperter menar att bullernormen för järnväg borde sättas *lägre* än för vägtrafik (50 dBA ekv. i stället för 55 dBA ekv.) för att högt, intermittent buller är mer störande än en mer jämn bullernivå.)

Till bullret från Roslagsbanan ska fogas att banan skapar en barriär genom hela kommunen och dessutom är mycket olycksdrabbad. Det är särskilt oroande vid plankorsningen på Danderydsvägen. De frekventa tågpassagerna skapar långa bilköer vid bomfällning och en ofta kaotisk trafiksituation. Här borde naturligtvis göras en planskild korsning på SLs bekostnad (polluter pays) och för att effektivt lösa problemen borde lösningen vara att gräva ned Roslagsbanan under Danderydsvägen (något som inte borde vara ett större problem jämfört med den planerade tunneln för tåget från Universitetet till Centralen).

I förhållande till SL har Danderyd visat sig vara en mycket svag förhandlingspart. Danderyd borde ställa hårda krav på SL att lösa de problem som skapas av den omfattande tågtrafiken. Under de årtionden som gått sedan beslutet att satsa på Roslagsbanan (i den s k Dennisöverenskommelsen omkring 1990) har inte mycket skett. *Vi borde kunna kräva mer av våra företrädare!*

Kollektivtrafiknod i Rinkeby, sidorna 113, 115 och 122

Danderyd är en geografiskt liten kommun, den 5:te minsta i landet. I en så liten kommun erhålls den mest optimala logistiska lösningen om man bara har en kollektivtrafiknod. Danderyd har dock redan två kollektivtrafiknoder, Knutpunkt Danderyd och Mörby Centrum, något som vi väl tyvärr lär få leva med. Att skapa en tredje kollektivtrafiknod i Rinkeby är att skapa ett mindre effektivt transportsystem. Det blir väldigt rörigt och många onödiga resor mellan noderna.

Med ett växande Storstockholm behöver vi ett snabbt och effektivt kollektivtrafiksystem. Anledningen, idag, att tunnelbanan är långsammare än Roslagsbanan är att tunnelbanan har tätare mellan hållplatserna. Mer långväga resenärer vinner tid om tåget inte stannar i Rinkeby. Det är fullt tillräckligt med Mörby Centrum och Roslags Näsby. Roslags Näsby utgör en naturlig kollektivtrafiknod.

Enebybergsvägen och Edsbergsvägen är vid sidan av E18 de näst mest trafikerade vägarna i kommunen. Med en kollektivtrafiknod i Rinkeby skulle trafiken på dessa två, redan hårt ansträngda vägar öka betydligt, vilket helt skulle bryta sönder Enebyberg som samhälle och skapa nya bullerproblem längs bägge vägarna. Edsbergsvägen har att förvänta sig ytterligare trafik när Förbifart Stockholm öppnar vid Häggvik.

I Rinkeby finns därtill ganska få bostäder som skulle ha hjälp av en tunnelbanestation och den dominerande ståndpunkten i Danderyd är att kommunen är i princip färdigbyggd.

Sidorna 113, 115 och 122 bör därför skrivas om med tankarna att vi välkomnar tunnelbana till Roslags Näsby, medan tankarna på en hållplats i Rinkeby bör skrinläggas.

Vi motsätter oss vidare ev. ny bebyggelse längs Edsbergsvägen, såväl norr om vägen som söder om vägen. Vi vill ha kvar närheten till vårt grönområde, som redan begränsas av Edsbergsvägen. Gör i stället hela Rinkebyskogen från Rinkebykorset, där Roslagsleden börjar, till Sätra ängar till Naturreservat. Anlägg bullervallar på vägens bägge sidor.

Kapitel 6: Mark- och Vattenanvändning

Vi begränsar oss till de utredningsområden som ligger inom eller nära Danderyds Villaägareförenings intresseområden, d.v.s. ursprungliga Danderyds kommun och Enebybergs municipalsamhälle, d.v.s. områdena 1, 2, 3, 9, 10, 11, 12, 13 och 14.

Utredningsområdena 1, 2, 3 , 9 Knutpunkt Danderyd, Mörby Centrum, Danderyds Gymnasium med omnejd samt Banvakten vid Stockholmsvägen/Bengt Färjares väg.

Danderyd är den kommun i landet, som efter Stockholm har mest bebyggd mark/landyta (53,1 %). Tätast bebyggda är centrumområdena där också en stor del av befolkningen bor. Husen är höga och ligger tätt. Intrycket av stenstaden är markant. Ytterligare lägenheter i flerbostadshus, ca 200 i Mörby Centrum och ca 500 på Invernesshöjden är under färdigställande. I området finns också flera skolor: Kyrkskolan, Kevingeskolan, Fribergaskolan och Mörbyskolan. Området genomkorsas dessutom av en högt trafikerad, miljöstörande Europaväg, E18. Bygg inte mera där!

Tillgången till grönområden i vår boendemiljö kan inte nog understrykas. Gröna växter binder koldioxid och syrsätter luften, tempererar luften och absorberar/filtrerar partiklar, damm och dämpar buller. Det finns parker i området, som är så gravt misskötta att man inte ens vet att de är parker och som snabbt borde kunna återställas. Hit hör området väster om Golfbanevägen, där byggbarackerna nyligen låg, men även Gropen, som enligt gällande plan har användningen park samt gatumark. Gropen utgör en länk mellan två kulturmiljöområden, i väster Karlshäll och i öster Danderyds kyrka/Berga gård/Ekeby, skall med enkla medel kunna återskapas till ett grönt parkområde.

Ett annat område, som man ofta förbiser, är Skuggboparken, där det nu finns planer på att bygga ett nytt badhus. Parken, som en gång gavs i gåva till kommunen från kringboende villaägare, är en klenod, som man bör värna om med alla medel i sin helhet.

Det lär dröja innan motorvägen läggs i tunnel genom Danderyd. Till dess måste temporära åtgärder vidtas. Dagligen ser vi de enorma ljusgröna lastbilarna transportera schaktmassor från tunneldragningen av kraftledningarna (Stockholms Ström) till upplaget vid grusgroparna i Upplands Väsby. Varför inte tinga dem som bullervallar längs våra trafikerade leder. I motsats till hårda ytor dämpar jordmassor ljud och planterar man dessutom vintergröna buskar och träd ovanpå dem så skapar vi böljande grönområden längs våra vägar, gärna mad någon/några ekodukter över vägarna. Förena kommundelarna med varandra genom gröna samband i stället för höga murar.

Utredningsområde 10 Nora Torg

I granskningsförslaget uppges Nora Torg som ett utredningsområde för Mindre centrumutveckling med service och mötesplatser samt komplettering med bostäder längs Noragårdsvägen som följer områdets karaktär…. I området föreligger översvämningsproblematik där dagvattenfrågan och påverkan på miljökvalitetsnormer för vatten bör utredas. Lärkängens odlingsområde kan användas

som reserverad skyfallsyta. Problematik gällande exempelvis buller, luft och partiklar kan föreligga då området ligger i nära anslutning till E18.

Med ovanstående problembild bör Nora Torgsområdet lämnas utan fortsatt utredande beträffande centrumutveckling, bostadsbyggande mm. Området bör istället ingå i det utredningsarbete som ska göras beträffande skyfallshantering och andra klimat- och miljöåtgärder.

I granskningsförslaget ligger som en utvecklingsinriktning, Noragårdsstråket: ett grönt, attraktivt promenadstråk som knyter ihop Edsviken, Nora Träsk och Nora Torg i väster med området kring Danderyds kyrka och naturreservatet Ekebysjön i öster.

DVÄF ser positivt på att utveckla Noragårdsstråket som en pulsåder genom västra Danderyd. DVÄF anser att denna inriktning, utan kända risker från miljö och klimatsynpunkt, ska prioriteras högt. Dock skulle ett utrednings/byggprojekt som det ovan skisserade nr 10 Nora Torg, med bostadsbebyggelse längs Noragårdsvägen helt låsa förutsättningarna, rentav sabotera för en intressant utveckling av Noragårdsstråket.

En avasfaltering och uppsnyggning av parkeringstomten, Danderyd 3:3 skulle ge hjärtat i den ursprungliga Tädgårdsstaden Danderyd från1926 en välförtjänt make over för en rimlig insats utan att föregripa utvecklingen av Noragårdsstråkets natur- och kulturvärden.

Sammantaget ser DVÄF inga stadsbyggnads- eller samhällsutvecklingsskäl för att ytterligare utreda Nora Torg som centrum eller servicenod. Torget är utvecklat/utrett sedan ÖP2006. Det detaljplaneuppdrag som initierades 2014 har ännu inte gett några insikter som talar för en exploatering.

DVÄF hävdar mot bakgrund av ovanstående att det pågående arbetet, enligt kommunens katalog över planprojekt, Nora Torg, Danderyd 3:3 ska avbrytas. Kommunen ska inte ha några spökplaner.

Istället bör ett framtidsinriktat arbete med Noragårdsstråket som ett samlande projekt för att vitalisera trädgådsstaden i V Danderyd initieras snarast. Högst på agendan borde stå konkreta åtgärder för att reducera bullret från den omfattande genomfartstrafiken som Danderyds Villaägareförening understrukit.

Utredningsområde 11. Kraftledningen vid Skogsviksvägen

Området är redan idag kraftigt exploaterat med höga flerfamiljshus. Det vore förödande för befintliga höghus om ytterligare höga hus byggs där. Kraftledningsgatan är smal och gränsar till ett bergområde. Det finns bara inte plats för ytterligare bebyggelse i Kraftledningsgatan. Däremot ser vi fram emot att vallöftet att bygga ett vård- och omsorgsboende på Solgården, typ Annebergsgården förverkligas.

Nämnas bör att området gränsar till Rinkebyskogen på andra sidan Edsbergsvägen. Vi ser gärna att hela Rinkebyskogen fram till Rinkebykorset blir naturreservat. Eftersom området söderom vägen är tätt bebyggt, används just den östra delen flitigt för jogging, promenader och hundrastning. Ingen ny bebyggelse skall därför tillkomma längs Edsbergsvägen, varken norr eller söder om den i hela dess längd i kommunen.

Utredningsområde 12. Sätraängsvägen vid Sätra äng.

Området ligger i vacker och känslig naturmiljö. Tål inte ytterliggare förtätning.

Utredningsområde 13, Enebyängen

Området Enebyängens handelsområde tillkom trots omfattande protester från kringboende. Det utgjorde en fin grön länk mellan Rinkebyskogen och Altorpsskogen och påverkar vattenavrinningen i området mot Ekebysjön och vidare till Nora träsk, som riskerar att översvämmas. Lämpligt vore att minska de hårdgjorda parkeringsytorna (som ju står tomma till stora delar) och återföra området till naturen. Området ligger inom det område, som föreslagits för tunnelöppning enligt kommunens planer för tunnelförläggning av E18. Vi vill gärna se att tunneln dras ända till svackan i Roslags Näsby i stället för högsta punkten på berget, men fram till dess att det klargjorts var tunneln skall gå, skall inte någon ny bebyggelse anläggas i området. Vi skall inte avhända oss handlingsutrymme eller förhandlingsutrymme.

Meningen: ”*För området nordost om nuvarande handelsområde kan bostäder för studerande prövas”* bör strykas. Det råder en intressemotsättning mellan kommunen och dess invånare avseende det stora antalet utredningsområden. För kommunen utgör det en möjlighet att hålla handlingsalternativ öppna. För invånarna är det ett orosmoment, en otrygghet. Många vågar inte investera i sina hus, för de vet inte hur området kommer att utveckla sig.

Det är då rimligt att kommunen helt stryker förslag som mött hård och berättigad kritik. Detta är ett sådant förslag. Området utgör Enebybergs enda ingång till Altorpsskogen. För närmaste grannar utgör förslaget en osedvanligt dramatisk försämring. En omgivning med vacker skog ersätts av överstora hus, som inte passar in i den småskaliga villamiljön. För den som vandrar i Altorpskogen utgör de överstora husen en stor störning relativt den vackra naturen.

I övrigt utgör Enebyängen ett av de områden som medger småskalig nybebyggelse förutsatt att handlarna instämmer. Andra förutsättningar är att man bygger högre bullervallar mot motorvägen och att man inte försvårar möjligheten att anlägga in- och utfart från en framtida E18 i tunnel intill området.

Danderyd utmärker sig av en unik byggarkitektur. Att bygga i området ställer stora krav på att den traditionen bibehålls. En idé är ett bilfritt område med smala gränder och låga en- och flerfamiljshus inspirerade av Mariefred, Sigtuna och Vaxholm.

Alla förslag på att bygga höga flerfamiljshus i området kommer att betraktas som en stridshandling från kommunen gentemot Enebybergsborna. Därför bör meningen ”Utveckling av handelsområde till bostäder med inslag av handel” ersättas med ”utveckling av attraktivt låghusområde med inslag av handel”.

Utredningsområde 14, Östra Enebytorg

Få områden har diskuterats så mycket som området öster om Enebytorg. Ett äldre förslag har mött så kraftiga motreaktioner att det har chockat kommunen och skapat politikerförakt bland Enebybergsborna. Mot den bakgrunden är det av utomordentlig betydelse att texten i översiktsplanen speglar resultaten av alla dialoger. I detta område finns inga skäl till svepande öppna formuleringar med otydligt innehåll. Efter alla dessa turer har enebybergsborna rätt att kräva att vi har kommit längre. Detta är en förutsättning för att succesivt kunna återskapa någon form av förtroende mellan boenden och styrande politiker.

Granskningsversionen föreslår Centrumutveckling med komplettering av bostäder, verksamheter och mötesplatser. Detta är inte vad dialoger har utpekat som efterfrågat! Enebyberg är den stadsdel i Danderyd, som har det största utbudet av centrumfaciliteter. Vi har Enebytorg, Enebyängen och blivande handelsplatser i Roslags Näsby inom gångavstånd. På 10 minuters cykelavstånd ligger

gigantiska shoppingparadiset Täby Centrum. Det enebybergsborna ABSOLUT INTE vill ha är en centrumutveckling, åtminstone inte i ospecificerad form.

Vi föreslår texten:

Förslag på utveckling: Enklare småhusbebyggelse med möjlighet till mindre affärsverksamhet i gatuplan. Enstaka flerfamiljhus som i stil och storlek harmonierar med småhusen kan tillåtas.

Vidare står i granskningsförslaget:

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Den nuvarande centrumanläggningen vid Eneby torg bör fortsatt vara dominerande. Kompletterande centrumutveckling och bebyggelse öster om Enebybergsvägen bör underordna sig de byggnader som redan finns i omgivningen och en naturlig avtrappning i anslutning till befintlig villabebyggelsen kan eventuellt skapas.

Allt rörande centrumanläggning och centrumutveckling bör enligt ovan tas bort. Texten: ”bebyggelse öster om Enebybergsvägen bör underordna sig de byggnader som redan finns i omgivningen” är för juridiskt svårtolkat. Vad är en underordnad byggnad? Vilken omgivning avses? Enebytorg eller villabebyggelsen?

Vi föreslår följande text:

Förslag på hänsyn för efterföljande planering: Småhusbebyggelsen skall ses som helt fristående från Enebytorg. Även om byggnationerna blir enklare och med mindre tomter skall en anpassning till intilliggande villaområde ske. Husen placeras så att bullerbykänsla, så långt rimligt, uppnås. Trygga lekområden för barn skall skapas. Placering av uteplatser, tomtyta och sovrum läggs så att störningen från Enebybergsvägen minimeras.

Danderyd är en attraktiv kommun – men var går gränsen till att vi bygger så mycket så att Danderyd inte längre är attraktiv

Vi förbehåller oss rätten att komma in med synpunkter och förtydliganden under hela planprocessen.

Danderyd, den 7 februari 2022

Danderyds Villaägareförening / Anita Enflo, ordförande
Skiljevägen 27, 182 56 Danderyd, Tel 0705 21 48 24, e-post anita.enflo@gmail.com

Instämmer:

Ort och datum:……..

Namnteckning:……..Namnförtydligande:……

Gatuadress:……Postnr och ort:……..

e-post:……Telefonnr:……

Bilaga. Åldersfördelning av Danderyds befolkning 10-årsintervall (SCB)

	1999	**2004**	**2009**	**2014**	**2019**
0-10 år	4494	4689	4964	5007	4359
11-20 år	3521	4054	4459	4671	5229
21-30 år	3062	2577	2500	3016	3153
31-40 år	3982	3903	3573	3103	3036
41-50 år	3835	4230	4740	5079	4845
51-60 år	4179	3837	3451	3788	4407
61-70 år	2653	2948	3508	3296	2907
71-80 år	2340	2088	2106	2523	3061
81-90 år	1365	1481	1503	1416	1463
91-99 år	198	289	338	380	379
100+	7	4	8	16	18